מתני' ואורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו [1]ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות [2]ומלמדו מדרש הלכות ואגדות אבל לא ילמדנו מקרא אבל מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא: **גמ'** איבעיא להו [3]הני כהני שלוחי דידן הוו או שלוחי דשמיא למאי נפקא מינה למודר הנאה אי אמרת דשלוחי דידן הוו הא מהני ליה ואסור ואי אמרת שלוחי דשמיא [4]שרי מאי ת"ש דתנן [5] מקריב עליו קיני זבין כו' אי אמרת שלוחי דידן קא מהני ליה וליטעמיך ליתני מקריב עליו קרבנות אלא מחוסרי כפרה שאני דא"ר יוחנן [6]הכל צריכין דעת חוץ ממחוסרי כפרה שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים שנאמר [7]זאת תורת הזב בין גדול בין [8]קטן אלא מעתה לר' יוחנן [9]זאת תורת היולדת וגו' בין קטנה ובין גדולה [10]קטנה בת לידה היא והא [11]תני רב ביבי קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך קטנה ומעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת בין שוטה שכן אדם [12]מביא קרבן על אשתו שוטה כדברי רבי יהודה [13]דתניא [14]רבי יהודה אומר [15]אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבנות שחייבת שכך כותב לה ואחריות דאית ליך עלי מן קדמת דנא

מתני' ואורם את תרומתו ואת מעשרותיו לדעתו. מפרש בגמ' (לו:) לדעתו דמן: **ומקריב עליו.** לי האי מדיר כהן הוא: **קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות.** לפי שכל אלו מביאין שתי תורים קראם קן: **ומלמדו מדרש.** דמצות לאו ליהנות ניתנו: **ולא ילמדנו מקרא.**

גמ' [שם] מפרש טעמא: **גמ' איבעיא להו הני כהני שלוחי דידן הם.** אע"ג דכפ"ק דקדושין (דף כג:[1]) אסיק רב הונא דשלוחי דרחמנא ניהו דאי ס"ד שלוחי דידן ניהו מי איכא מידי דאמן לא מצינן למיעבד ואיהו עבדי אפילו הכי בעי הכא למיפשטא דממתני' מו מבריתא: **הא קמהני ליה.** וכיון דעביד שליחותיה מהני ליה הוא. דבשלמא אי שלוחי דשמיא ניהו אע"ג דשרי להו בהאי קרבן למיכל בקדשים אין זה אלא גרמת הנאה בעלמא ושרי: **וליטעמיך.** דבעית למיפשט ממתני' ליתני מקריב עליו קרבנות: **אלא מחוסר כפרה שאני.** כלומר ואדרבה תפשוט לאידך גיסא דכיון דתנא מחוסרי כפרה בלאוד דאין צריכין דעת משמע דוקא הני משום דכיון דאין צריכין דעת ודאי כהן לאו שליחותן קעביד אבל בשאר קרבנות הצריכין דעת שלוחי דידן ניהו דאי לא ליתני מקריב עליו קרבנות והוה רבותא טפי. ומיהו לא מיפשטא בעיין לגמרי דאיכא למימר דתנא מחוסרי כפרה לאשמועי רבותא דאע"פ שמתירו לאכול בקדשים שרי וכל שכן בשאר קרבנות ומדרבי יוחנן נמי דאמר הכל צריכין דעת לא מיפשטא בעיין דומר דשלוחי דידן ניהו דלהכי דאיכא למימר דרחמנא שויהו לכהני שלומין כל היכא דאיכא דעת בעלים: **חוץ ממחוסרי כפרה.** זב וזבה ומצורע ומצורעת ויולדת וכבולהו כתיב תורת וקרי להו ממחוסרי כפרה משום שאסורין ליכנס למקדש ולאכול בקדשים עד שיביאו כפרתן והני כיון דאין קרבנן בא לכפרה אין צריכין דעת אבל כל שצריכין כפרה על חטא צריכין דעת: **שנאמר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן.**

וכי היכי דאדם מביא קרבן על בנו קטן שאין לו דעת הכי נמי אלא מדעתו של חבירו: **אלא מעתה לרבי יוחנן.** דס"ל דתורת אתי לרבויי קטן זאת תורת היולדת מאי איכא לרבויי אילימא בין גדולה בין קטנה והא תני רב ביבי דמשמע דאמר משום סכנה שמא תתעבר ותמות אלמא לא משכחת לה יולדת שהיא קטנה. וכי תימא מאי קושיא הא אפיקנא בפ"ק דיבמות (דף יב:) דשמא תמות קאמר ואפשר נמי דלא מייתא איכא למימר מאן דסבר הכי הכא ס"ל דבנים הרי הן כסימנים [שם] אי נמי עדיפי מסימנים הלכך גדולה היא ולא משכחת לה קטנה שתלד: **הכי זאת תורת היולדת בין פקחת בין שוטה שכן אדם מביא קרבן על אשתו כו' יהודה.** כלומר אי לא אשכחן דאדם מביא קרבן על אשתו לא הוה מרבינן שוטה דלמאן דא מזהר רחמנא בשלמא בקטן לאבוקי קרא דזאת תורת היולדת שוטה שאין לו דעת הבעל כיון שהוא מביא קרבנותיה: **ר"ג** דתניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכל קרבנות שהיא חייבת ל"ר יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב באחריותן שכך כותבת לו אחריות דאית לי עליך מן קדמת דנא. וה"פ אדם מביא קרבן עשיר על אשתו שתע"פ שכל אשה שיש לה בעל לא הויא עשירה שהרי כל מה שקנתה אשה קנה בעלה אפ"ה כיון שבעלה עשיר מביא בשבילה קרבן עשיר בקרבנות שהיא בעולה ויורד לפי שהבעל חייב בקרבנות אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת למעוטי נדריה ונדבותיה. ר' יהודה אומר לפיכך אם פטרה כלומר שגרשה אינו חייב באחריותן שכך כותבת לו בשטר שהיא עושה לו בשעת גירושין מכתובתה כותבת לו שהיא מוחלת כל אחריות שיש לה עליו מקודם לכן ויש בכלל לשון זה אפילו קרבנות דר' יהודה דרשי לשון הדיוט ומהכא ילפינן לה בפ' המקבל (ב"מ קד.). והא דאמר הכא שכן מביא אדם קרבן על אשתו כר' יהודה לאו דוקא כר' יהודה דהא תני ריש אמתא אמתא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו אלא משום דלא ידענן מאן ניהו ת"ק ור' יהודה אחרי בה מלינן לה בדידיה: דיהול דלהקריב קא עביד כיון דאמר מתניתין משום דאמר לה גבי קיני זבין וזבות הוה ידע דאמשני ליה דאחרי

מתני' ומקריב עליו קיני זבין וקיני זבות. כהן שהזיר לא ישמאל הגאה מתנו יכול להקריב קרבנותיו זב חבר מביאין שתי תורים או שני בני יונה כיים שהתם וכן יולדת עניה: ותרים תרוסתו. בגמ' מפרש לה: **גמ' אלא מחוסר כפרה שאני.** דלא כעינן דעת הלכך לאו שלוחותיה קא עביד כיון דיהול להקריב קא דעתו דמסתקינן.

מסורת הש"ס

ג) א מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה ו סמג לאוין רמב (עיין רי"ד סימן רכח):
יד) ב מיי' שם הלכה ה:
טו) ג מיי' שם הלכה ז וסמג שם טושי"ע יו"ד סימן רכא סעיף ב:
טז) ד מיי' שם הל' ה:
יז) ה מיי' פ"ח מהלכות מחוסרי כפרה הל' ה:
יח) ו מיי' שם:
יט) ח מיי' פ"י מהלכות שגגות הלכה ו סמג עשין ריז:

תורה אור השלם

1. זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע לטמא בה:
ויקרא טו לב
2. והקריבו לפני יי וכפר עליה וטהרה ממקר דמיה זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה:
ויקרא יב ז

מוסף רש"י

מדרש. כגון ממילתא ופסקא ופסדי סמס מדרשי מקראות (ברכות יא: וכע"ז קדושין מט.). הני כהני. לענין הקרבת קרבנותיו, שלוחי דידן הוו או שלוחי דשמיא. ולא שלוחי דידן ונפקא מינה לחודר הנאה מהכן, שהכהן מיתר להקריב קרבנותיו (קדושין כג: וכע"ז יומא יט.). משמשות במוך. מוחזרת לתת מוך במקום תשמיש כשהן משמשות כדי שלא יתעברו (יבמות יב: פ.) ואינן כמשמשות זכר (כתובות לט.). לו: תקנתן הוה לשמש כמוך שלא יתעברו (נדה מח:). אדם מביא קרבן עשיר על אשתו. שהיא חייב בקרבן ליתנה ולעשתה, ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא אין לה כלום ותיפטר בקרבן עני (ב"מ קד.) לו: שאם היתה עניה ונתחייבה קרבן עני ולא הספיקה להביא קרבן עני עד שגיסה לו, הרי זה מביא קרבן עשיר על אשתו (עיין כד.). וכן קרבנות שחייבת. שלא בנדר ונדבה, כגון קרבן זיבתה ולאשה וחטאת שעליה (ב"מ קד.) וכן בכל קרבנות שהיא חייבת קודם לכן ואפילו קרבן קנוס שהיו כשולה ויורד (עיין כד.).

גליון הש"ס

בהרי"ן ד"ה ומלמדו מדרש דאגדות וכו'. עיין ר"ה דף כח ע"א ובמוהר"ן אלגן שם ד"ה וכשופר: ד"ה איבעיא להו וכו'. מבתני' או מברייתא. עיין לקמן דף ע"ב ע"א כה"ן ד"ה ולענין: ד"ה משמשות במוך וכו' קטנה שתלד. עיין בפלדי שהרים בחי' למסכת נדה דף נב ע"ב ד"ה ודע דמסקינן:

פירוש הרא"ש

מתני' ומקריב עליו קיני זבין וקיני זבות. כהן שהזיר לא ישמאל הגאה מתנו יכול להקריב קרבנותיו זב חבר מביאין שתי תורים או שני בני יונה כיים שהתם וכן יולדת עניה: ותרים תרוסתו. בגמ' מפרש לה: **גמ' אלא מחוסר כפרה שאני.** דלא כעינן דעת הלכך לאו שלוחותיה קא עביד כיון דיהול להקריב קא דעתו דמסתקינן.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתנן ומקריב וכו' שלוחי דיקן הוי הא קא מהני ליה: (ב) רש"י ד"ה על בניו וכו' ונשים נמי שמביא וכו' שאין לחם דעת הוא הדין נמי נ"ב כלומר שלא לדעתן: (ג) באו"ר לא ידע המודר ד"ה: (ד) ד"ה אלא וכו' הכי נמי וכו' מהאי קרא הפ"ד ותיבת נמי ממקו:

מסורת הש"ס

(ט) יומא יט. קדושין כב.: (י) ע' תוס' מנחות ד"ה כיתיעל. (יא) יבמות יב: ק. נדה מה. מנחות לט. [תוספתא נדה פ"ב]. (יב) [סיומא דמלמה שכך כותב לה מי ליתא דמשנה לקך ספיר נדפר דתמיה]. (יג) נגעים פי"ד [מי"ב] ב"מ קד. ניר כד. [תוספתא מתוכות פ"ב]. (יד) [לקמן ל:]. (טו) [יומא דף יט.]. (טז) [עיין היטב בהש"י ב"מ קד. ד"ה אדם מביא וכו' וד"ה כל הקרבנות כו' וד"ה ה"נ לה בת"ב וכו' תמלא מבוון כנר. הכ"ן דהכא ועי' נ' הכ"ם בתשנה ר"ב פ"ד דנגעים ועי' ניר כד. אמר ר"ש רבנן היא דלא ס"ד ר' יהודה היא וכו' דמגיא ר"ש אומר אדם מביא קרבן עשיר וכו' ע"פ כל הסוגיא ול"ע]. (יח) [שיך לדף שמ"ו].

תוספות

מקריב עליו קיני וכו'. אם היה המדיר כהן מקריב לזה המודר: **לא ילמדנו מקרא.** מפרש בגמרא דבלימוד מקרא טובל שכר אבל מלמדו מדרש כמו מ"כ והלכות דאין טובלין עליה שכר וכגמ' מפרש טעמא דטובלין שכר על המקרא ואין טובלין שכר עליה דמ"מ לא היה המודר נותן שכר למלמד לבניו: **אבל מלמד בניו בתורא.** מלוה קא עביד ולא הוה כגזלה בעלמא ואפילו במקום שמי דטובלין שכר עליה דמ"מ לא היה המודר נותן שכר למלמד לבניו: **איבעי להו** הני כהני שלוחי ד"רחמנא ניהו וכו'. ולא אמרת שלוחי [דידן] ניהו הא מהני ליה דעבד שליחותא. דודאי גוף הקרבן מלוה קעביד מיהו כיון דהאי כהן שלוחו הוה אסור ד"א אמרינן גבי חורם דלא אמרת נמי דעת הא קמהני ליה וה"ל לא שלוחי דידן ניהו אסור מיהו קשה אמאי לא פשיט ליה מההוא דפ' קמא דקידושין (דף כג.) אמר רב כהנא הני כהני שלוחי דרחמנא ניהו דאי ס"ד שלוחי דידן ניהו מי איכא מידי דאמן לא מצינן למיעבד ואיהו עבדי וי"ל דדוקא לפשוט ממשנה או מברייתא: **ת"ש ומקריב עליו קיני זבים וא' אמרת שלוחי דידן הא קמהני ליה.** ויש לתקשות דלמא דאמר כל הרוצה להקריב יבוא ויקריב דבה"ג לא מהני ליה ושמא נרמה לו דמדיר כמודר הנאה בכל כהני דהכי ודאי לא מצינו למימר כי בכה"ג שאני דאז לא לעניך דעת בעלים ואותן דוי שלוחי דידן: **בדברי יוחנן.** דאמר הכל צריך דעת בעלים אם מחוייב אדם עולה ושלמים אינו יכול לפטור אותו מכיון שלא מדעתו: **שהרי מקריב אדם על בניו ועל בנותיו.** להתיון לאכול בקדשים דכתיב זאת תורת כל זכר גדול בין קטן ובקן לאו בר דעת הוא אלמא דאין צריך דעת בעלים להתירו לאכול בקדשים כתתוכר כפרה: **אלא מעתה לרבי יוחנן זאת תורת היולדת וכו'.** קשה קשה דבלאו רבי יוחנן בריתא הוא בפ' בנות כתובות (נדה דף לד.) דכתיב זאת תורת הזב בין גדול בין קטן: **ושאני ההיא זאת תורת היולדת בין פקחת בין שוטה.** שכן מביאו אדם מביא קרבן על אשתו שוטה: **מביא אדם קרבן עשיר על אשתו.** אם היא חייבת קרבן ליתה לו מלוגרת אבל אשה שתר מקרבנות בדבר דעת שלומי דידן ניהו ואמור: הבל צריכין דעת. אם לחזון חייב קרבן אין שמעון יכול להפריש ולהקריבו שיפטר כו לחזון חיך מתמיהר כפרה דגלי ביה קרא שאתה מביא על בניו להתירם בקדשים והכהן מקריבו אע"פ שאינו יודע שהיא של קטן: **זאת תורת הזב בין גדול בין קטן.** לענין קרבן כתיב ויקנן לאו בר דעת הוא להביא קרבן אלא אבו מביא אבל: **קטנה בת לידה היא.** ומיון דבילדת לא מלי למיתדיבה לרבות קטנה בגבי זב מתוך שלא מביא אבל: **תני רב ביבי.** כהן שהזיר לא ישמאל הגאה מתנו יכול להקריב קרבנותיו זב חבר מביאין שתי תורים או שני בני יונה כיים שהתם וכן יולדת עניה: **ותרים תרוסתו.** בגמ' מפרש לה: **גמ' אלא מחוסר כפרה שאני.** דלא כעינן דעת הלכך לאו שלוחותיה קא עביד כיון דיהול להקריב קא דעתו דמסתקינן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com